

35. Медикаментозни увреждания на бъбрек

Доц. д-р М. Мичева дм

35.1.

Бъбречни функции

- Екскреция на метаболитни продукти
- Контрол на електролитния баланс
- Контрол на алкално-киселинното равновесие
- Продукция на хормони
- Биотрансформация и биоактивация

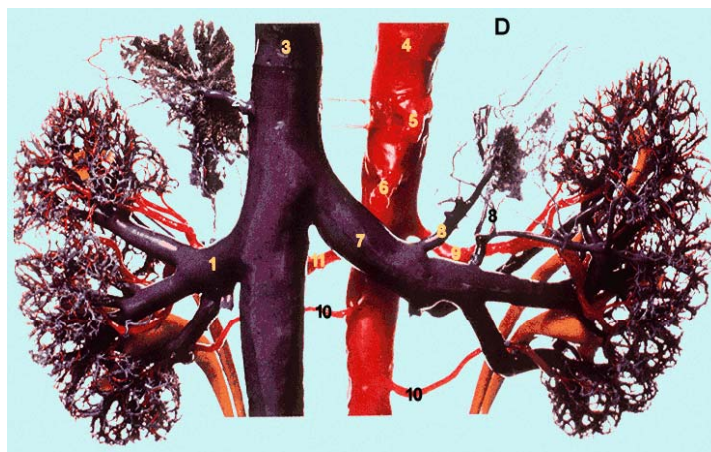
35.2.

Функционална предпоставка за бъбречно увреждане

- Богато кръвоснабдяване
  - 25 % от сърдечния дебит
  - 190 l – за 24 часа (130 ml / 1 min)
  - 188 l – реабсорбция
  - 2 l - урина
- Гломерулна филтрация
- Тубулна секреция
- Реабсорбция
- Биоактивация

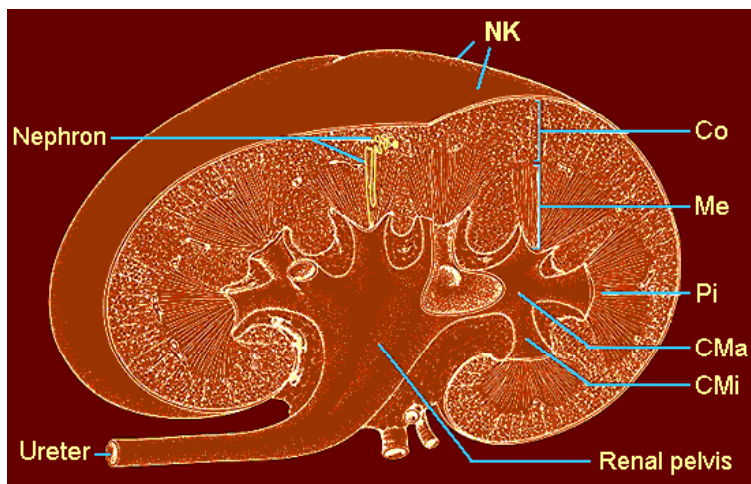
35.3.

Бъбречно кръвообръщение

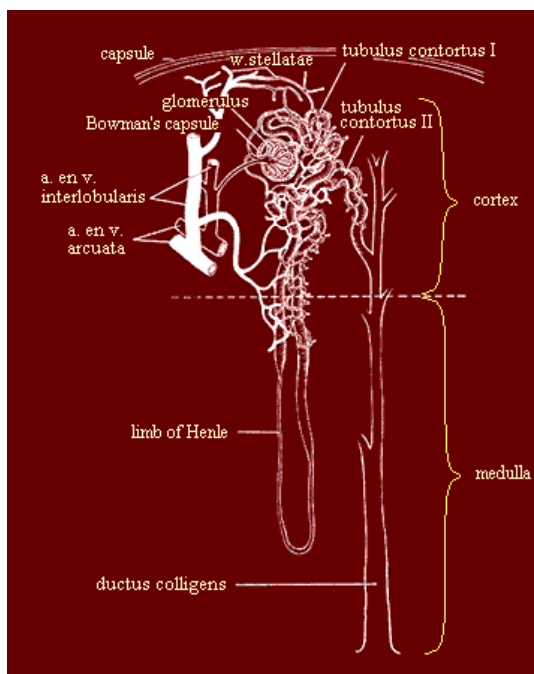
35.4.

Напречен срез на бъбрек

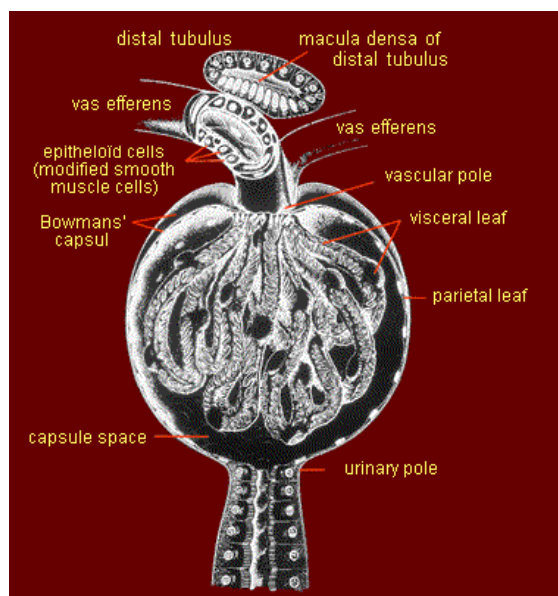
35.5.

Схема на нефрон

35.6.

Схема на гломерула

35.7.

Механизми на нефротоксичност

- А. Преципитация в гломерулите
- Б. Тубуларна концентрация
- В. Първично активиране в тубулния епител
- Г. Вторично активиране в тубулния епител

35.8.

А. Преципитация в гломерулите

Антибиотици

аминогликозиди

Тежки метали

Hg, Pt

Имуносупресори

cyclosporin A (?)

35.9.

Б. Повишена токсичност поради тубуларна концентрация

Аналгетици

acetyl salicylic acid
phenacetin

Антибиотици

aminoglycosides
(gentamycin)

Тежки метали

Cd; Hg; Cr; Pt

Хербициди

2,4 -D; 2,4,5 -T

35.10.

В. Първично активиране в тубулния епител

Антибиотици

cephaloridin

Халогенирани алкани

-carbontetrachloride (CCl₄)

-chlorophorm

-1,2-dichloroethane

Микотоксини

ochratoxin A

citrinin

aflatoxin B

35.11.

Г. Вторично активиране в тубулния епител

(Poly)halogenated aromatics

*monobromobenzene

Halogenated alkanes

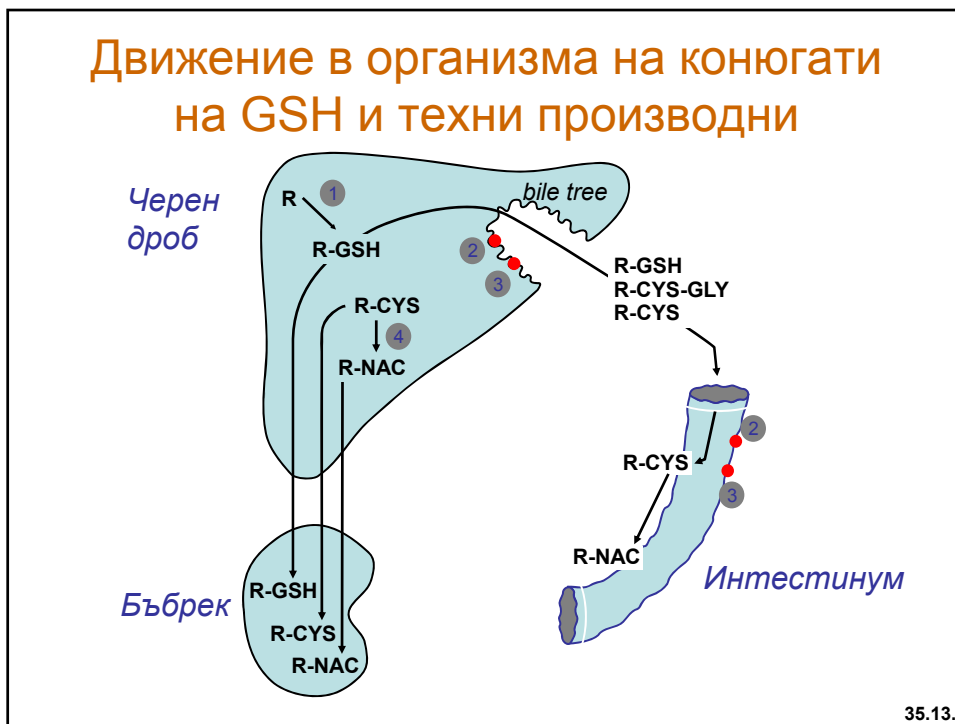
*hexachlorobutadiene

dichlorodifluoroethene

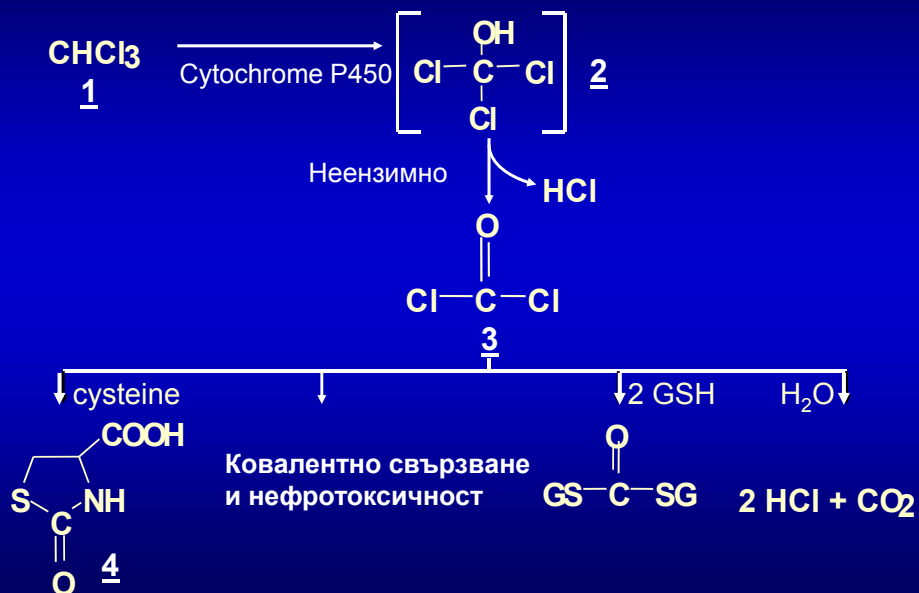
Аналгетици

*paracetamol

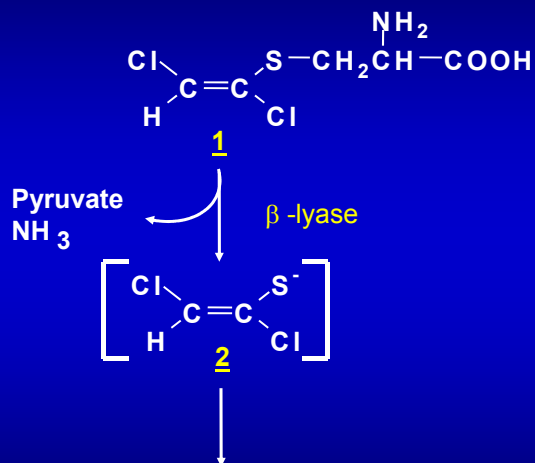
35.12.

Първично активиране на хлороформ

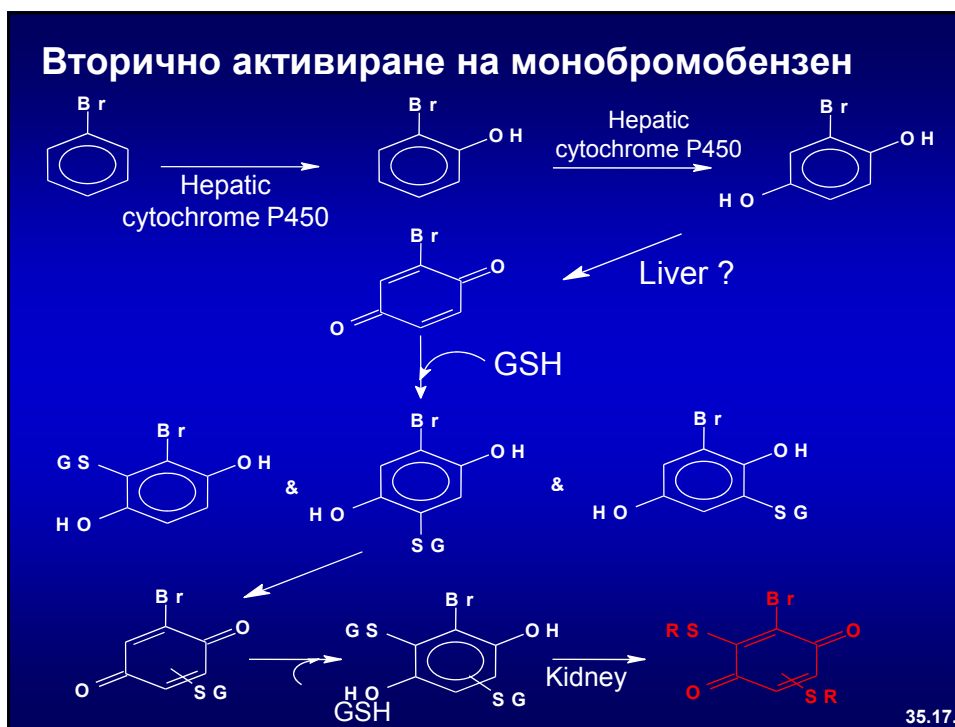
Вторично активиране на S-(1,2-dichlorovinyl)-L-cysteine

Ковалентно свързване и нефротоксичност

35.16.

Бъбречна токсичност

- **ВИДОВЕ:**
- **Исхемия**
– НСПВ – инхибитори на простагландин синтетазата
- **Увреждане на тубулите**
– кадмий, олово, гентамицин, цефалоридин
- **Увреждане на гломерулите**
– кадмий
- **Кристалурия**
– оксалати, сулфонамиди
- **Алергичен интестициален нефрит**
– пеницилин, цефалоспорици, сулфонамиди

35.18.

Тип нефротоксичност	Лекарства
1. Остра тубулна некроза	<i>Антибиотици:</i> аминогликозиди, амфотерицин В, бацитрацин, цефалоспорини, полипиксини, сулфонамиди; <i>Метали:</i> антимон, бисмут, живак, платина <i>Хелатообразуватели:</i> ЕДТА, димеркапрол <i>Контрастни средства;</i> <i>Други лекарства:</i> Ацетаминофен, аминокaproена киселина, карбамазепин, цисплатина, циклоспорин, метотрексат, метоксифлуран;
2. Тубулоинтерстициално увреждане	Пеницилини, цефалоспорини, еритромицин, аминогликозиди, парааминосалицилова к-на, рифамицини, сулфонамиди, НСПВ <i>Метали:</i> бисмут и желязо <i>Други:</i> алопуринол, азатиоприн, каптоприл, циметидин, клофибрат, фуросемид, тиазиди, фенитоин
3. Гломерулонефрит	Алопуринол, ампицилин, каптоприл, кокаин, циклофосфамид, даунорубин, фенопрофен, златни препарати, хероин, хидралазин, метицилин, пеницилин, пенициламин, рифампин, сулфонамиди, тиазиди
4. Хронични тубуло-интерстициални увреждания	Ацетаминофен, аспирин, литий, фенацетин
5. Смесени - преренална азотемия; - ренална тубулна ацидоза и концентрационни дефекти; - постренална обструкция	НСПВ Литий, амфотерицин В Метисергид

Тестове за бъбречно увреждане

Анализ на урината протеини, захар, йони клетки

малки молекули
(аминокиселини)

Анализ на кръвта Урея, креатинин, азот, фосфат

Функционални тестове креатинин, инулин клирънс